

„Síti by pomohlo, kdyby byly všechny fotovoltaické a větrné elektrárny s instalovaným výkonem nad 100 kW vybaveny zařízením pro dispečerské řízení,“

řekl v rozhovoru pro časopis All for Power Ing. Jiří Barták, ředitel sekce Podpůrné činnosti, ČEPS, a.s.

Jiří Barták

Absolvoval Fakultu elektrotechnickou na Vysoké škole strojní a elektrotechnické v Plzni. Je nositelem vědecké hodnosti kandidát technických věd v oboru Energetika. V energetice působí od roku 1974, a to v různých funkcích zejména v distribuční soustavě. Ve společnosti ČEPS pracuje od roku 2006.

Pane řediteli, můžete sdělit praktické zkušenosti z provozu OZE v roce 2011? Jak si síť (resp. PS) v tomto směru poradila?

Záleží na tom, jaké obnovitelné zdroje máte na mysli. Pokud jste se ptal na fotovoltaické elektrárny (FVE), pak z hlediska stability elektrizační soustavy je určitým problémem obtížná predikovatelnost jejich výroby, která je plně závislá na přírodních podmínkách. Největší problémy, které FVE způsobily, byl nedostatek výkonu způsobený náhlou změnou počasí a následným neočekávaným poklesem výroby ve FVE. Takto vzniklé odchylky byly pokrývány zvýšeným

využitím rezervních výkonů na klasických elektrárnách, obchodními nástroji a výjimečně dovozem regulační energie ze zahraničí. Oproti předchozím letům však docházelo k častějšímu využívání rezervních výkonů.

Lze říci, že měla elektrizační soustava někdy „namále“?

Pokud se ptáte na elektřinu z větrných parků, pak skutečně vážné problémy nám opakovaně působí neplánované toky elektřiny vyráběné ve větrných parcích na severu Německa. V podstatě od počátku prosince minulého roku nám tyto toky extrémně zatěžovaly vedení přenosové soustavy, takže jsme museli společně se sousedními provozovateli přenosových soustav využívat nestandardní opatření typu změny zapojení nebo přerozdělování výroby v elektrárnách. (Pozn.: Informaci z mimořádné tiskové konference ČEPS věnované uvedenému tématu přinášíme pod tímto článkem.)

Těch 65 MW FVE, které je možné podle nově stanoveného bilančního limitu připojit, platí, předpokládám, jen pro rok 2012?

Uvedené hodnoty platí v současné době. Lze předpokládat, že v souvislosti s připravovanou změnou zákona o podporovaných zdrojích energie, kde by mělo dojít ke zrušení části dosud držených rezervovaných výkonů pro FVE, bude možnost připojení dalších fotovoltaických (FVE) a větrných (VtE) elektráren dále rozšířena.

Hypoteticky... V případě, že by elektrizační síť (na základě zkušeností z praxe) nárůst 65 MW nevládala, co by se dělo pak?

Nové hodnoty byly stanoveny na základě zohlednění mnoha hledisek, a proto nepředpokládáme, že by tato situace nastala.

Bilanční limit v kontextu OZE je maximální hodnota výkonu neřiditelných zdrojů připojených do ES ČR, v našem případě FVE a VtE, při které je ještě soustava říditelná. Jak nákladné je řízení elektrizační soustavy, když jsou do ní zapojeny neřiditelné zdroje?

Jedná se o náklady na opatření dodatečných záložních výkonů, které umožňují regulaci odchylek prognózované a skutečné výroby elektřiny z těchto zdrojů zejména o svátcích a letních víkendech, kdy je nižší zatížení a tím i méně nasazených elektrárenských bloků poskytujících točivé

rezervní výkony. Dále se jedná o úhradu kladné i záporné regulační energie, která je dodávána do soustavy v důsledku aktivace záložních výkonů včetně jejího případného dovozu ze zahraničí. Vyčíslení těchto nákladů je ale v podstatě nemožné, neboť při řízení soustavy nelze odlišit zálohy aktivované v důsledku odchylky obnovitelných zdrojů a z ostatních příčin (kolísavost zatížení, poruchové výpadky zdrojů).

V novele energetického zákona se ve vztahu k OZE hovoří o: „nových možnostech říditelnosti zdrojů“. Co to v praxi znamená?

Podle novely energetického zákona - § 26 odst. 5 - je za určitých podmínek možné dispečerské řízení OZE, což prakticky znamená, že při splnění podmínek zákona je možné výrobu v OZE v případě potřeby omezit. Viz: „Technický dispečink provozovatele přenosové soustavy a technické dispečinky provozovatelů distribučních soustav jsou v případě ohrožení bezpečného a spolehlivého provozu elektrizační soustavy a po využití dostupných tržních mechanismů zajišťovaných operátorem trhu a provozovatelem přenosové soustavy oprávněny při dispečerském řízení v nezbytné míře dočasně omezovat výrobu elektřiny ve výrobních elektrárnách. Omezení výroby elektřiny ve výrobních s kombinovanou výrobou elektřiny a tepla může být prováděno nejvýše v rozsahu neohrožujícím dodávky tepla. Omezení výroby elektřiny ve výrobních elektrárnách z obnovitelných zdrojů energie dle zvláštního zákona 5a) může být prováděno pouze za náhradu dle odstavce 6.“

Jaké technologie je nutné do elektrizační soustavy implementovat, aby byla říditelná i s „nevyzpytatelnými“ OZE?

Soustava říditelná je, i když s vyššími náklady a s přijímáním vyššího rizika. Nicméně jednoznačně pomůže, když bude co nejdříve naplněn požadavek energetického zákona vybavit všechny fotovoltaické a větrné elektrárny s instalovaným výkonem nad 100 kW zařízením pro dispečerské řízení. To umožní přenos dat o aktuální výrobě těchto zdrojů, která je v současné době složitě odhadována a dopočítávána, na dispečinky provozovatelů distribuční a přenosové soustavy a v případě ohrožení spolehlivého provozu i jejich případnou regulaci.

(čes)